

Materiał informacyjny DPG nt. polskich zależności od zewnętrznych rynków

Lista produktów zależnych od zagranicznych źródeł została przygotowana w oparciu o nieznacznie zmodyfikowaną metodę stosowaną przez Komisję Europejską do oceny zależności od dostaw spoza UE.

Aby zidentyfikować produkty zależne w imporcie Polski, zastosowano podejście oddolne. Spośród ponad 5500 produktów (według sześciocyfrowej klasyfikacji HS/CN) w imporcie Polski **zidentyfikowano 1282 produktów o wysokim stopniu zależności od dostaw z zagranicy**. Dokonano tego w oparciu o 2 podstawowe wskaźniki zależności (CDI)¹:

- **CDI1 > 0,4 – indeks Herfindahla-Hirschmana**, który określa koncentrację importu danego produktu (im wyższa jego wartość, tym większy udział dostaw z niewielkiej liczby krajów)²;
- **CDI2 > 1 – wskaźnik możliwości zastąpienia importu danego produktu produktem wyprodukowanym w PL** (udział importu PL w całkowitym eksporcie danego towaru).

Każdorazowo kiedy w analizie będzie napisane o produktach zależnych, będą to towary spełniające dwa powyższe warunki.

W opracowaniu wykorzystano dwa źródła danych, tj. ITC (dla indeksu Herfindahla-Hirschmana, rankingów światowych, udziałów w globalnym imporcie) oraz GUS (dla danych handlowych PL).

W 2024 r. przywóz w/w towarów do Polski wyniósł 42,7 mld USD, co stanowiło 11% całkowitego polskiego importu. Pełna lista towarów wraz z danymi znajduje się w załączeniu.

Łączny deficyt wygenerowany w obrotach w/w produktami wyniósł w ub.r. 27,5 mld USD. Największe (powyżej 1 mld USD) ujemne salda notowano w wymianie następującymi towarami:

- Maszyny cyfrowe, przenośne, do automatycznego przetwarzania danych.
- Części nadające się wyłącznie lub głównie do aparatury objętej pozycjami od 8524 do 8528³, z wyłączeniem anten, reflektorów do anten i ich części.
- Wybrane sole tlenowych i nadtlenowych kwasów metalicznych⁴.
- Łosoś atlantycki i głowacica świeża lub schłodzona.
- Czołgi i pozostałe opancerzone pojazdy bojowe samobieżne, nawet z uzbrojeniem oraz części tych pojazdów.

W 2024 r. łączny deficyt tylko tymi 5 w/w towarami wyniósł aż 7,6 mld USD.

W przypadku 29 spośród 1282 wytypowanych produktów zależnych, Polska była światowym liderem w ich imporcie⁵. W tej grupie licznie znalazły się towary z sektora zbrojeniowego.

¹ W Metodologii KE wzięto pod uwagę dodatkowo trzeci wskaźnik, tj. udział importu zewnętrznego UE w całkowitym imporcie UE (wewnętrznym i zewnętrznym). W związku z tym, że dla PL pokazano listę towarów zależnych w całkowitym imporcie, a nie w imporcie spoza UE, nie dokonano rozbicia na import z UE i spoza UE.

² Dane pobrano bezpośrednio z przeglądarki ITC.

³ Moduły płaskich wyświetlaczy; aparatura nadawcza i odbiorcza do radiotelefonii, radiotelegrafii, radiofonii lub telewizji; kamery telewizyjne; kamery wideo; kamery cyfrowe; aparatura radarowa, radionawigacyjna oraz do zdalnego sterowania drogą radiową; aparatura odbiorcza dla telewizji.

⁴ Kwasy metaliczne to potoczne określenie dla kwasów rozpuszczających metale, takich jak kwas siarkowy, azotowy, solny, czy fluorowodorowy. Wykorzystuje się je np. przy produkcji metali oraz nawozów.

⁵ Szczegółowe dane znajdują się w tabeli w załączniku.

Poniżej przedstawiono przykłady takich produktów:

- Bomby, granaty, torpedy, miny, pociski i podobne uzbrojenie oraz jego części.
- Różne sole tlenowych i nadtlenowych kwasów metalicznych.
- Czołgi i pozostałe opancerzone pojazdy bojowe samobieżne, nawet z uzbrojeniem oraz części tych pojazdów.
- Broń artyleryjska (na przykład armaty, haubice i moździerze).
- Wyrzutnie raket; miotacze ognia; granatniki; wyrzutnie torped i podobne miotacze.
- Mięso ryb łososiowatych, świeże lub schłodzone, nie filety.

Tabela 1. Statystyki dotyczące produktów o wysokim stopniu uzależnienia Polski od importu w 2024 r.

Grupa towarowa	Lb. towarów	Udział w imporcie PL (w %)	Przykłady towarów
Rolno-spożywcze	233	1,71	Łosoś atlantycki, Świnie żywe, Mięso ze świń, Olej słonecznikowy, Rośliny żywe, Alkohol etylowy, Orzeszki ziemne, Makuchy i inne pozostałości, Brzoskwinie
Produkty mineralne	56	1,3	Rudy i koncentraty miedzi i żelaza, oleje ropy naftowej, węgiel
Produkty przemysłu chemicznego	269	1,62	Sole tlenowych i nadtlenowych kwasów metalicznych, Antyświrnice i pozostałe frakcje krwi, Biodiesel i jego mieszaniny, Grafit sztuczny, Fenol, Wodorooortofosforan diamonu, Poli, Etylobenzen
Skóry	17	0,14	Torebki, Kufry, walizy, saszetki, teczki, Portfele, portmonetki itp., Skóry bydlęce lub ze zwierząt jednokopytnych z pełnymi licami,
Wyroby przemysłu drzewno-papierniczego	62	0,29	Papier, Tektura, Ścier drzewny, Naczynia stołowe i naczynia kuchenne, z drewna bambusowego, Masa celulozowa drzewna
Produkty przemysłu lekkiego	259	0,39	Rękawiczki, Tkaniny z przędzy z włókna ciągłego syntetycznego, Kwiaty sztuczne, liście i owoce oraz ich części; Koce, Ścierki
Wyroby ceramiczne	44	0,38	Złoto w stanie półproduktu, niemonetarne, Pallad i platyna w stanie surowym lub w postaci proszku, Sztuczna biżuteria, Zlewy, umywalki, Art. ze szkła, Statuetki i pozostałe art. dekoracyjne, ceramiczne
Wyroby metalurgiczne	110	0,69	Sztaby i pręty z żeliwa lub stali niestopowej, Artykuły gospodarstwa domowego, kuchenne i ich części, ze stali nierdzewnej, Folia z miedzi rafinowanej, Artykuły z niklu, Stołowe, kuchenne lub pozostałe art. gosp. domowego z aluminium, Wyroby walcowane na zimno
Wyroby przemysłu elektromaszynowego	201	3,66	Maszyny cyfrowe, Czołgi i pozostałe opancerzone pojazdy bojowe samobieżne, Samoloty i pozostałe statki powietrzne, Monitory, Aparatura odbiorcza dla telewizji, Silniki spalinowe, Silniki prądu przemiennego
Różne i pozostałe	31	1	Bomby, granaty, torpedy, miny, pociski i podobne uzbrojenie oraz jego części, Broń artyleryjska, Wyrzutnie raket; Artykuły i wyposażenie do ogólnych ćwiczeń fizycznych, sprzęt gimnastyczny lub lekkoatletyczny, Artykuły świąteczne, karnawałowe lub inne rozrywkowe
Łącznie	1282	11,18	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najwięcej produktów zależnych – aż 269 – znajdowało się w grupie wyrobów przemysłu chemicznego, w dalszej kolejności uplasowały się wyroby przemysłu lekkiego, produkty rolno-spożywcze i wyroby elektromaszynowe.

W odniesieniu do grupy wyrobów przemysłu chemicznego 5 towarów należało do sektora farmaceutycznego. Były to:

- Antyusurowice i pozostałe frakcje krwi.
- Leki zawierające penicyliny lub ich pochodne, ze strukturą kwasu penicylanowego lub streptomycyny, lub ich pochodne, niepakowane.
- Leki zawier. alkaloidy l. ich pochod., niezawier. hormon. l. pozost. prod. obj. poz. 2937, antybi., efedryny, pseudoefedr., norefedr. i ich soli, pozost. niepak.
- Leki zaw. pseudoefedrynę (INN) lub jej sole, niez. horm. lub ster. wyk. jako h., lub antybi., pak. w odm. dawki (wł. z lek. pod. p. skórę), opak. do sprz. det.
- Odpady farmaceutyczne różnych produktów.

W przypadku importu produktów farmaceutycznych **ostatnio Polska silnie uzależniła się od Rep. Korei**. W 2024 r. sprowadziła z niej aż ponad 80% w/w 5 towarów. Jeszcze kilka temu struktura geograficzna importu tych produktów kształtowała się zupełnie inaczej - po pierwsze była bardziej zdywersyfikowana, po drugie kluczową rolę odgrywały Austria i Szwajcaria.

Tabela 2. Struktura geograficzna polskiego importu produktów zależnych z sektora farmaceutycznego w 2024 r. (udziały w %)

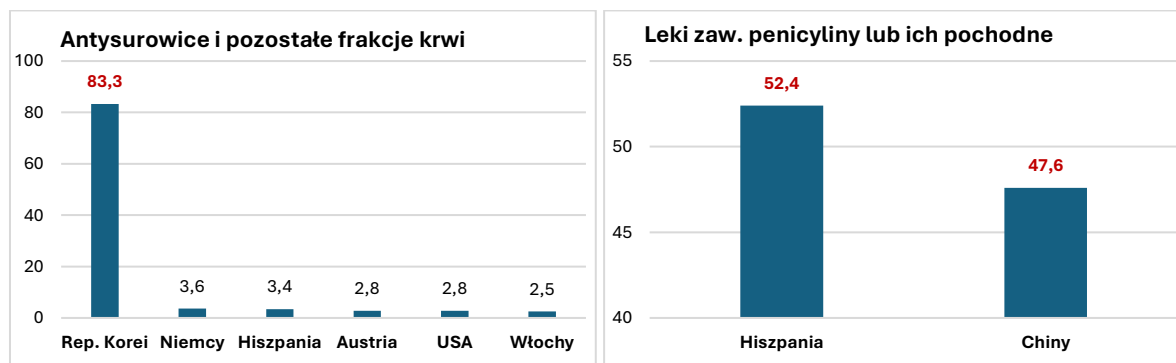
Kraj	2024	2023	2022	2021	2020	2021
Republika Korei	82,3	53,7	6	0	0	0
Niemcy	3,8	10,1	19,1	13,4	10,1	12,4
Hiszpania	3,5	4	8,8	6,7	7	7
Austria	2,8	10,6	20,2	28,9	19,1	22,3
USA	2,8	1,8	5,5	10,3	6,4	9,4
Włochy	2,5	9,6	15,8	6	9,1	13,4
Szwajcaria	1,4	5,8	17,3	30,1	39,7	27,3

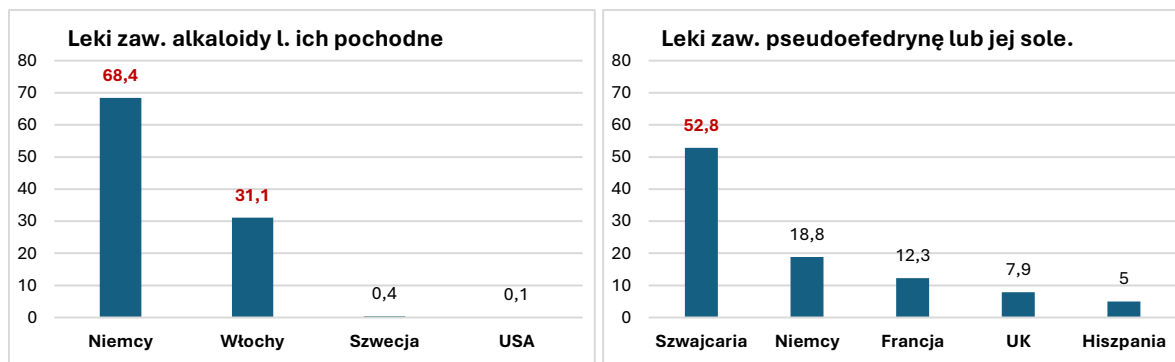
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Warto odnotować, że ten dominujący udział Rep. Korei w imporcie w/w towarów z sektora farmaceutycznego wynika **wyłącznie z importu jednej pozycji, tj. antyusurowicy i pozostałych frakcji krwi**. Polska nie sprowadza bowiem z Rep. Korei innych z pozostałych wskazanych pozycji z branży farmaceutycznej.

Jednocześnie rynek ten ma większościowy (ponad 80%) udział w całkowitym imporcie antyusurowicy i pozostałych frakcji krwi (vide wykres poniżej).

Poniżej przedstawiono strukturę geograficzną poszczególnych kategorii z sektora farmaceutycznego w 2024 r. (udziały w %).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W przypadku odpadów farmaceutycznych 100% ich importu pochodzi z USA.

W grupie wyrobów przemysłu chemicznego znalazły się również 2 pozycje z kategorii metali ziem rzadkich, tj.

- Metale ziem rzadkich, skand i itr, nawet ich mieszaniny lub stopy;
- Związki nieorganiczne lub organiczne metali ziem rzadkich, itru i skandiu lub mieszanin tych metali oprócz związków ceru⁶.

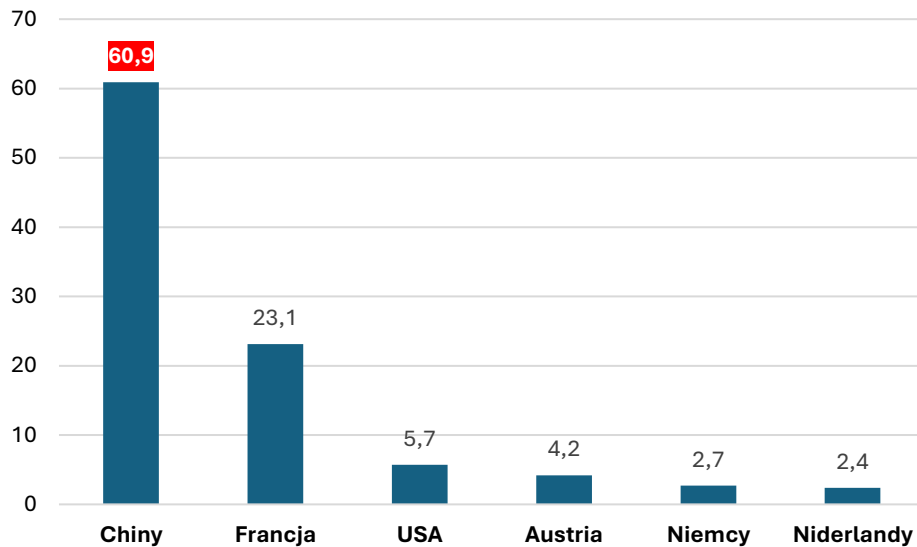
Tabela 3. Statystyki dotyczące handlu wybranymi metalami ziem rzadkich w 2024 r.

		2024 eksport [tys USD]	2024 import [tys USD]	2024 saldo [tys USD]	Udział importu PL w eksporcie produktu z PL	Ranking w imporcie światowym	Średnia odległość od kraju importera (km)	HHI
		<i>wg danych GUS</i>			<i>wg danych ITC</i>			
280530	Metale ziem rzadkich, skand i itr, nawet ich mieszaniny lub stopy	0	11	-11	55,00	47	6 843	0,69
284690	Związki nieorganiczne lub organiczne metali ziem rzadkich, itru i skandiu lub mieszanin tych metali oprócz związków ceru	194	1 984	-1 791	10,23	29	5 206	0,41
Łącznie		194	1 995	-1 801				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS i ITC.

Jak przedstawiono na poniższym wykresie najważniejsze znaczenie w polskim imporcie metali ziem rzadkich odgrywają Chiny. Na kolejnym miejscu, ze znacznie już mniejszym udziałem plasuje się Francja.

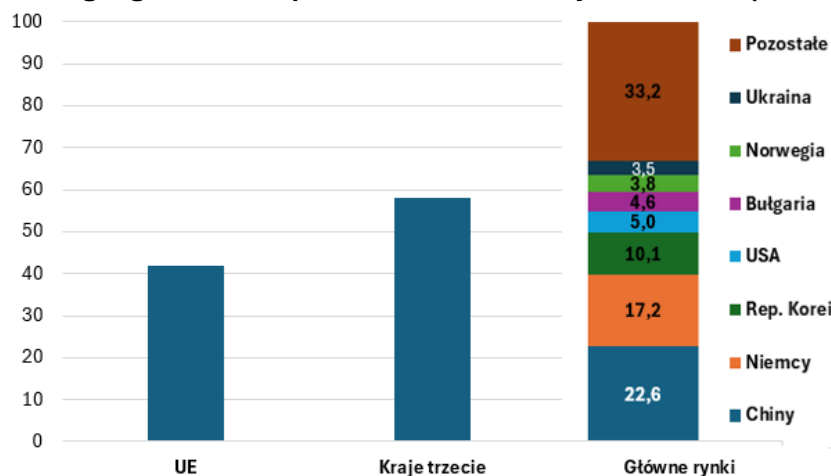
⁶ Do tej kategorii należą m.in. następujące kody CN: 28469030 - Związki skandiu; 28469040 - Związki lantanu, nieorganiczne lub organiczne; 28469050 - Związki prazeodymu, neodymu lub samaru, nieorganiczne lub organiczne; 28469060 - Związki gadolinu, terbu lub dysprozu, nieorganiczne lub organiczne; 28469070 - Związki europu, holmu, erbu, tulu, iterbu, lutetu lub itru, nieorganiczne lub organiczne; 28469090 - Związki mieszanin metali.

Wykres 1. Struktura geograficzna importu metali ziem rzadkich do Polski w 2024 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2024 r. blisko 60% importu produktów zależnych pochodziło z krajów spoza UE. Wśród tej grupy rynków liderem są Chiny z udziałem aż ok. 23%. Na kolejnych miejscach spośród krajów trzecich plasują się Rep. Korei oraz USA. Łącznie te trzy rynki odpowiadały za ok. 38% całkowitego importu produktów zależnych do Polski w 2024 r.

Kraje unijne dostarczyły do Polski w 2024 r. z kolei ok. 42% całkowitego importu w/w towarów. Najważniejsze znaczenie w przywozie odgrywają Niemcy (17%).

Wykres 2. Struktura geograficzna importu towarów zależnych w 2024 r. (udziały w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2024 r. kraje trzecie miały większościowy (ponad 50%) udział w imporcie 628 towarów na 1282 łącznie omawianych zależnych towarów. Dla ponad 300 towarów udział ten w 2024 r. przekroczył 90%. Poniżej w tabeli zaprezentowano import wybranych kluczowych towarów zależnych z krajów trzecich (wg klucza: większościowy udział oraz największa wartość w ujęciu nominalnym). **Ważną rolę stanowiły tu: maszyny, urządzenia, części do nich, pojazdy.**

Tabela 4. Wybrane towary zależne w polskim imporcie z krajów trzecich w 2024 r.

		Import PL z krajów trzecich	Udział krajów trzecich w imporcie towaru do PL
Kod	Nazwa	tys USD	%
847130	Maszyny cyfrowe, przenośne, do automatycznego przetwarzania danych	1 852 309	84,5
284190	Sole tlenowych i nadtlenowych kwasów metalicznych	1 653 859	99,7
852990	Części nadające się wyłącznie lub głównie do aparatury objętej pozycjami od 8524 do 8528,	1 583 649	95,4
871000	Czołgi i pozostałe opancerzone pojazdy bojowe samobieżne, nawet z uzbrojeniem oraz części tych pojazdów	1 313 662	94,9
030214	Łosoś atlantycki (<i>Salmo salar</i>) i głowacica (<i>Hucho hucho</i>), św. lub schłodz., z wyłącz. mięsa ryb. z poz. 0304, wątróbek, ikry i mleczu	1 279 526	81,6
880240	Samoloty i pozostałe statki powietrzne, bez śmigłowców, o masie własnej > 15000 kg	1 240 455	89,6
852852	Monitory pozostałe inne niż z lampą elektronoprom.	1 023 172	89,6
300212	Antyusurowice i pozostałe frakcje krwi	910 420	87,0
260300	Rudy i koncentraty miedzi	620 597	99,8
851830	Słuchawki nagłowne i douszne, nawet połączone z mikrofonem oraz zestawy składające się z mikrofonu i jednego lub więcej głośników	472 142	83,7
270119	Węgiel, nawet sproszkowany lecz nieaglomerowany, bez antracytu i węgla bitumicznego	364 094	93,6
852871	Aparatura odbiorcza dla telewizji, nawet zaw. odbiorniki radiowe lub aparaturę do zapisu lub odtw. dźwięku lub obrazu	362 019	99,0
930110	Broń artyleryjska (na przykład armaty, haubice i moździerz)	357 002	66,1
271119	Węglowodory skroplone bez propanu, butanu, etylenu, propylenu, butylenu, butadienu	354 225	76,4
847160	Urządzenia wejściowe lub wyjściowe, nawet zawierające w tej samej obudowie urządzenia pamięci	329 475	80,1
260111	Rudy i koncentraty żelaza, inne niż wyprażone piryty żelazowe, nieaglomerowane	324 364	99,3
151211	Olej słonecznikowy i z krokosza balwierskiego surowy	316 125	92,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2024 r. Chiny miały większość (ponad 50%) udział w imporcie ok. 320 w omawianych towarów. Dla 52 towarów udział ten w 2024 r. przekroczył 90%.

Wśród tej grupy ponad 300 towarów na podium (*podano te które mają największą wartość w ujęciu nominalnym*) znalazły się wyroby przemysłu elektromaszynowego, a mianowicie:

- Maszyny cyfrowe, przenośne, do automatycznego przetwarzania danych, o masie ≤ 10 kg, składające się co najmniej z jednostki centralnej, klawiatury i monitora.
- Części nadające się wyłącznie lub głównie do aparatury objętej pozycjami od 8524 do 8528, z wyłączeniem anten, reflektorów do anten i ich części.
- Monitory pozostałe inne niż z lampą elektronoprom., zdolne do bezpośred. podłącz. i zaprojekt. do użycia z maszyną do automat. przetw. danych obj. pozycją 8471.
- Słuchawki nagłowne i douszne, nawet połączone z mikrofonem oraz zestawy składające się z mikrofonu i jednego lub więcej głośników.
- Aparatura odbiorcza dla telewizji, nawet zaw. odbiorniki radiowe lub aparaturę do zapisu lub odtw. dźwięku lub obrazu: nie do włącz. wyświetl. lub ekranu wideo.
- Urządzenia wejściowe lub wyjściowe, nawet zawierające w tej samej obudowie urządzenia pamięci.

W 2024 r. Kraje UE miały większościowy (ponad 50%) udział w imporcie 629 towarów na 1282 łącznie omawianych zależnych towarów. Dla ponad 426 towarów udział ten przekroczył w 2024 r. 90%. Poniżej w tabeli zaprezentowano import wybranych kluczowych towarów zależnych z UE (*wg klucza: większościowy udział oraz największa wartość w ujęciu nominalnym*). **Ważną rolę stanowiły tu: surowce, metale, silniki.**

Tabela 5. Wybrane towary zależne w polskim imporcie z UE w 2024 r.

Kod	Nazwa	Import PL z UE tys USD	Udział UE w imporcie towaru do PL %
TOTAL	Polska OGÓŁEM		
930690	Bomby, granaty, torpedy, miny, pociski i podobne uzbrojenie oraz jego części	1 887 446	80,1
271012	Oleje lekkie i preparaty z ropy naftowej, zawierające => 70 % masy olejów ropy naftowej,	1 447 571	99,3
271020	Oleje ropy naftowej i minerałów bitumicznych, zawierające => 70 % masy olejów ropy naftowej, zawierające biodiesel, inne niż oleje odpadowe	893 224	100,0
010391	Świnie żywe, nierasowe, o masie mniejszej niż 50 kg	792 276	100,0
382600	Biodiesel i jego mieszaniny, niezawierające lub zawierające mniej niż 70 % masy olejów ropy naftowej lub olejów otrzymywanych z minerałów bitumicznych	531 589	100,0
480524	Papier z makulatury na pokrycie tektury falistej "Testliner", niepowleczony, w zwojach lub arkuszach, o gramaturze =< 150 g/m2	453 431	96,3
020311	Mięso ze świń świeże lub schłodzone: tusze i półtusze	376 160	100,0
721420	Sztaby i pręty z żeliwa lub stali niestopowej, posiadające wgniecenia, żeberka, rowki lub inne odkształcenia,	305 075	87,8
060290	Rośliny żywe (włącznie z ich korzeniami), niewymienione w pozycjach 0601, 060210 - 06024000, grzybnia żywa	290 128	97,3
710813	Złoto w stanie półproduktu, niemonetarne	261 730	62,9
840890	Silniki spalinowe tłokowe z zapłonem samoczynnym (wysokoprężne i średnioprężne), inne niż w pozycjach od 840810 do 84082099	259 299	83,8
220710	Alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu 80 % obj. lub większej	210 440	92,0
850151	Silniki prądu przemiennego, wielofazowe, o mocy wyjściowej <= 750 W	165 962	84,2
290711	Fenol (hydroksybenzen) i jego sole	144 566	99,4
080930	Brzoskwinie, włącznie z nektarynami, świeże	142 529	95,3
480810	Papier i tektura faliste (z wklejonymi lub nie płaskimi arkuszami), nawet perforowane, w zwojach lub arkuszach, inne niż papier z pozycji 4803	128 168	98,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niemcy z kolei miały większościowy (ponad 50%) udział w imporcie 263 z omawianych towarów. Dla 64 towarów udział ten przekroczył w 2024 r. 90%.

W tej grupie ponad 260 towarów znalazły się m.in. (*podano te które mają największą wartość w ujęciu nominalnym*):

- Oleje lekkie i preparaty z ropy naftowej.
- Oleje ropy naftowej i minerałów bitumicznych.
- Biodiesel i jego mieszaniny.
- Papier z makulatury na pokrycie tektury falistej "Testliner", niepowleczony, w zwojach lub arkuszach.
- Złoto w stanie półproduktu, niemonetarne.
- Różne silniki spalinowe tłokowe z zapłonem samoczynnym.
- Sztaby i pręty z żeliwa lub stali niestopowej, posiadające wgniecenia, żeberka, rowki lub inne odkształcenia, powstałe podczas walcowania lub skręcone po walc.